

'De dapperste keuze die een mens kan maken'

Profiel

Naam: Marianne Peters.

Leeftijd: 36 jaar.

Opleiding: havo, Verpleegkunde A (afgebroken).

Huidige functie: ziekenverzorgende zorgcentrum AAtrium in Veghel.

Positief: "Nu het boek is uitgegeven blij ik er ook anderen mee te helpen. Dat vind ik zo bijzonder; dat anderen er iets aan hebben."

Negatief: "Het is mijn persoonlijke verhaal. Ik heb nog geen negatieve reacties gehad, maar ik houd er wel rekening mee."

Ambitie: "In mijn boek kunnen patiënten, familieleden en professionals precies lezen wat er allemaal bij euthanasie komt kijken. Van de twijfels en pijn tot aan de injecties. Ik hoop dat dit het taboe doorbreekt."

Ziekenverzorgende Marianne Peters schreef een boek over het sterven van haar vader, nu vijf jaar geleden. Eenmaal geveld door uitgezaaide kanker, koos hij zelf het moment. "Dan ben je heel snel ziekenverzorgende af en weer gewoon de dochter van een vader die dood gaat." Marjan Enzlin

“...Mijn vader legde tot in detail uit wat zijn kamergenoot mankeerde en hoe zijn ziekteverloop was geweest. Ook wilde hij van mij weten wat dat nou allemaal precies inhield en hoe slecht deze man ervoor stond. Hij scheen te denken dat ik, omdat ik in de gezondheidszorg had gewerkt, altijd een uitleg had voor medische zaken...

Ja, dat deed mijn vader toen hij net ziek was. Vragen aan mij stellen over medische aangelegenheden. Ik had immers als leerlingverpleegkundige en ziekenverzorgende gewerkt. Dan zou ik het wel weten. En voor een deel was dat ook zo. Hoewel ik de opleiding tot verpleegkundige niet had afgemaakt doordat ik zelf ziek werd, had ik inmiddels wel veel gezien. Ook in de thuiszorg waar ik later als ziekenverzorgende aan het werk ging. Ik had ervaring met ziek zijn, wist wat hem te wachten stond. Misschien was het een nadeel om dat allemaal te weten, maar er zat ook een voordeel aan die voorkennis. Ik stond nuchterder tegenover alle medische aspecten van het ziek zijn en sterven dan de rest van de familie. Die vond het toch allemaal wat enger.

Maar het blijft natuurlijk wel je vader, die op zijn eenenzestigste hoort dat ze hem niet kunnen genezen. Op zo'n moment ben je snel ziekenverzorgende af hoor. En gewoon weer de dochter van een vader die dood gaat. Ik heb hem niet verzorgd die laatste maanden. Ben wel veel thuis geweest samen met de anderen. Om mijn moeder te ontlasten, als een soort van oppas. Maar verzorgd heb ik hem niet. Mijn vader was niet het type dat zich liet verzorgen. Hij heeft zich tot het laatst toe zoveel mogelijk zelf proberen te redden. Het was zijn grote angst om in het ziekenhuis terecht te komen. Afhankelijk te zijn. Hij was blij dat bij de diagnose direct al duidelijk was dat hij niet kon genezen. Dan hoefde hij zich ook niet te onderwerpen aan allerlei nare behandelingen. Het was voor hem meteen al: geen gedokter en een spuitje als het zover was. Mijn vader was wat naïef in die dingen. Dat kon toch in Nederland, zo'n spuitje? Ik heb hem moeten uitleggen dat de weg naar euthanasie lang en moeilijk zou zijn.

...Pa belde me op vanuit het ziekenhuis. Hij klonk angstig en zei dat ze

Foto's: Jos Kaldenhoven

hem mee wilden nemen voor een onderzoek dat hij niet meer wilde. Ik zei tegen hem dat zijn wil hierin gerespecteerd moest worden. Maar Pa zei dat de zuster al aan zijn bed stond om hem mee te nemen. Ik vocht tegen de tranen van onmacht toen ik zei dat hij de verpleegkundige aan de telefoon moest geven. Uitdrukkelijk vertelde ik haar dat hij een wilsverklaring had getekend met daarin een behandelverbod! De verpleegkundige wist niet wat ze hiermee aan moest. Tien minuten later belde mijn moeder. Bij aankomst in het ziekenhuis had ze de kamer van Pa leeg aangetroffen. Hij was weg voor onderzoek ...

Aan zo'n voorval kun je merken dat ook professionals niet goed weten wat ze moeten met iemand die niets meer wil omdat het toch geen zin heeft. Dat komt omdat ze heel graag nog iets willen doen en dat ook gewend zijn, maar ook door het gebrek aan ervaring hiermee. De meeste patiënten klampen zich vast aan een paar procent hoop en gaan voor behandeling. Ziekenhuispersoneel weet vaak niet goed om te gaan met de uitgesproken wil

van een patiënt om niets meer te doen. Dat is begrijpelijk, maar het was voor mijn vader reden te meer om niet naar het ziekenhuis te willen. Ik heb het verhaal van mijn vader in eerste instantie voor mezelf geschreven, maar ontdekte gaandeweg tot mijn verbazing dat ook anderen er iets aan hadden. Bijvoorbeeld mensen uit de zorg. Dat merkte ik aan mijn collega's in het verzorgingshuis waar ik ondertussen weer aan het werk was gegaan. Ik merkte dat zij, net als ik vroeger, weinig wisten over euthanasie. Over hoe het precies in zijn werk gaat, bedoel ik. Het komt maar weinig voor in verzorgingshuizen. Het komt sowieso maar weinig voor. Toen mijn verhaal uiteindelijk een boek was, werd het door mijn collega's verslonden. Vooral vanwege de inhoud. Euthanasie blijft een moeilijk onderwerp. Het is nauwelijks te bevatten als je er echt bij stil staat. Dat geldt ook voor professionals. Ik merk aan de reacties uit die hoek dat dit verhaal hen meer inzicht geeft in het hele proces. Het is niet geromantiseerd of aangedikt. Het beschrijft precies hoe het gegaan

is. En daar blijkt onverwacht veel behoefte aan te zijn.

Mijn vader reikte de arts zijn hand, de andere legde hij in die van mijn moeder. Met een rustige beweging spoot de arts het narcosemiddel in het infuuskraantje ... Mijn vader keek de kamer niet meer in, maar keek alleen mijn moeder aan en zei met hese stem: 'Dag schat.' Hij zakte weg in een diepe slaap. Direct daarop volgde de tweede spuit en toen was zichtbaar dat de slaap plaatsmaakte voor de dood.

Natuurlijk heb ik ook mijn angsten gehad, mijn twijfels, mijn verzet. Op de dag van zijn overlijden - vlak ervoor - had ik momenten waarop ik er niet aan wilde dat mijn vader liever dood was dan nog even bij ons te blijven. Maar ik heb ook steeds geweten dat het goed was zo. Dat euthanasie geen laffe uitweg is, maar de dapperste keuze die een mens kan maken.

Dag Pa; Marianne Peters; Uitgeverij Libra & Libris, Amsterdam; ISBN 9080815012; € 16,95.

m.enzlin@bsi.nl